

ԲՅՈՒՋԵ

Մարինա Այվազյան
Ֆինանսների և բյուջետավորման փորձագետ

Բյուջեն դա...

Գումարի չափի լավագույն
գնահատականը, որն անհատը,
խումբը կամ կազմակերպությունը
նախատեսում է ծախսել տվյալ
ժամանակահատվածում՝
սահմանված նպատակին հասնելու
համար:

Բյուջետավորում

- Որո՞նք են ծրագրի նպատակները
- Ի՞նչ գործողություններ են ներառված
- Ի՞նչ ռեսուրսներ են պահանջվում
- Ի՞նչ կարժենան ռեսուրսներ
- Որտեղի՞ց են ֆինանսները գալիս
- Իրագործելի՞ են արդյոք արդյունքները

Ինչի նկատի ունենալ

- Պարզություն
- Վերջնաժամկետներ
- Բյուջետային տողեր
- Բյուջեի նախահաշիվ
- Չնախատեսված/անկանխատեսելի ծախսեր
- Սովորաբար մոռացված ծախսեր

Դուք ունե՞ք բյուջետավորման փորձ

Փորձի բացակայություն

- Առավել շատ ժամանակ է անհրաժեշտ բյուջեն մշակելու համար
- Դժվար է հիմնավորել ծախսերը (եթե հիմնված չէ փորձի վրա)
- Առակա է ավելի շատ ոգևորություն և ստեղծագործականություն
- Ոչ ավանդական - ծախսերի առումով առավել արդյունավետ արդյունք

Բյուջեի տեսակներ

- Գործողության վրա հիմնված
- Կատեգորիայի վրա հիմնված
- Բյուջեի հիմնավորումներ (նպատակ, զնի զնահատական)

Գործողության վրա հիմնված բյուջեի բաղադրիչները

- Անձնակազմ
- Գործողություն (ճանապարհորդություն, վարձավճար, սնունդ, հոնորարներ)
- Կահույք և սարքավորում
- Գրասենյակային ծախսեր

- Անուղղակի ծախսեր

Բյուջեի նմուշ

Ծրագրի բյուջե				
Բյուջեի տող	Միավոր	Քանակ	Գին/Միավոր	Ընդամենը
Ա. Ծրագրի անձնակազմ				
1. Աշխատակից 1	ամիս			
2. Աշխատակից 2	ամիս			
Ենթագումար. Ա				
Բ. Գործողություն 1				
1. Վարձավճար	յուրաքանչյուր/ Միջոցառում			
2. Նյութեր	յուրաքանչյուր/անձ			
3. Սնունդ	յուրաքանչյուր/անձ			
4. Փորձագետներ	պայմանագիր			
Ենթագումար. Բ				
Գ. Կահույք և սարքավորում				
1	առարկա			
2	առարկա			
Ենթագումար. Գ				
Դ. Գրասենյակային ծախսեր				
1. Կապ (Համացանց, հեռախոս և այլն)	ամիս			
2. Էլեկտրաէներգիա, ջուր, գազ	ամիս			
3. Ճանապարհորդություն	ամիս			
4. Գրասենյակի վարձակալություն	ամիս			
Ենթագումար. Դ				
Ընդամենը				

Կատեգորիայի վրա հիմնված բյուջե

Առարկա	Քանակ	Առարկայի արժեք	ԱՄՆ Կառավարությունից	Համա-Ֆինանսավորում	Ընդհանուր
1. Անձնակազմ					
2. Հավելյալ օգուտ					
3. Ճանապարհորդություն					
4. Սարքավորում					
5. Գրենական պիտույքներ					
6. Պայմանագրային					
7. Շինարարություն					
8. Այլ ուղղակի ծախսեր					
ԸՆԴԱՄԵՆԸ					

Ինչու՞ է մեզ անհրաժեշտ բյուջետավորում

- Պլանավորման համար
- Ֆինանսավորման համար
- Ծրագրի իրականացման համար
- Զարգացման համար
- Մշտադիտարկման (մոնիտորինգի) ու գնահատման համար

Գնումներ

- Գնանշումներ
- Հիմնավորող փաստաթղթեր (վճարման կտրոններ, պայմանագրեր, հաշիվապրանքագրեր, հայտեր)
- Մատակարարի ընտրության հիմնավորում
- Գործարքների ցուցակ
- Ծախսերի մասնաբաժին

Տինանսական հաշվետվություն

Ծրագրի բյուջե					
Բյուջեի տող	Ընդհամենը	Ամիս 1	Ամիս 2	Ամիս 3	Ամիս 4
Ա. Ծրագրի անձնակազմ					
1. Աշխատակից ¹					
2. Աշխատակից 2					
3					
Ենթագումար. Ա					
Բ. Գործողություն 1					
1. Վարձավճար					
2. Նյութեր					
3. Սնունդ					
4. Փորձագետներ					
Ենթագումար. Բ					
Գ. Կահույք և սարքավորում					
1					
2					
Ենթագումար. Գ					
Դ. Տեղական գրասենյակ					
1. Կապ					
2. Էլեկտրաէներգիա, ջուր, գազ					
3. Ճանապարհորդություն					
4. Գրասենյակի վարձակալություն					
Ենթագումար. Դ					
Ընդամենը					

Բյուջեի մշտադիտարկում

- Տինանսական հաշվետվություն
- Դրամական միջոցների հոսքերի կառավարում
- Բյուջեի և ծախսերի համեմատությունը
- Ապագա պատշաճ բյուջետավորում

Բյուջեի և Ծախսերի Համեմատությունը (շեղումներ)

- Իրավիճակի վերլուծություն (դրական կամ բացասական շեղումներ)
- Շեղումների պատճառները (գործողությունների ժամկետներ, արժեքի տատանումներ, քանակի փոփոխություններ)
- Արդյո՞ք շեղումները ժամանակավոր են կամ մշտական
- Բյուջեի փոփոխություն

Շնորհակալություն